

Workshop

8 november 2022

Hogeschool voor agro, food en leefomgeving

Introductie

Joost van den Borne

Head of Research & Development and Regulatory Affairs
The Schippers Group
j.vandenborne@schippers.eu

Lector Healthy Farming
HAS green academy
j.vandenborne@has.nl

06-10516999

The **Schippers** Group

HAS
green
academy

Programma workshop

- Korte intro 5 min
- Gespreksronde 1 10 min
- Plenair: terugkoppeling + presentatie Joost 15 min
- Gespreksronde 2 20 min
- Plenair: terugkoppeling en afronding 10 min

Gespreksronde 1

- 3 groepen
 - Per diersoort (indien mogelijk)
 - Gebruik flip-over of whiteboard
1. Wat zijn de belangrijkste problemen m.b.t. gezondheid?
 2. Prioriteer de top-3 problemen
 3. Wat zijn de meest kansrijke oplossingsrichtingen?

Invalshoek

Welke 'KPI's'?

- Technisch
- Biologisch
- Economisch
- ...

En vanuit welk referentiekader zijn we gewend om te denken?

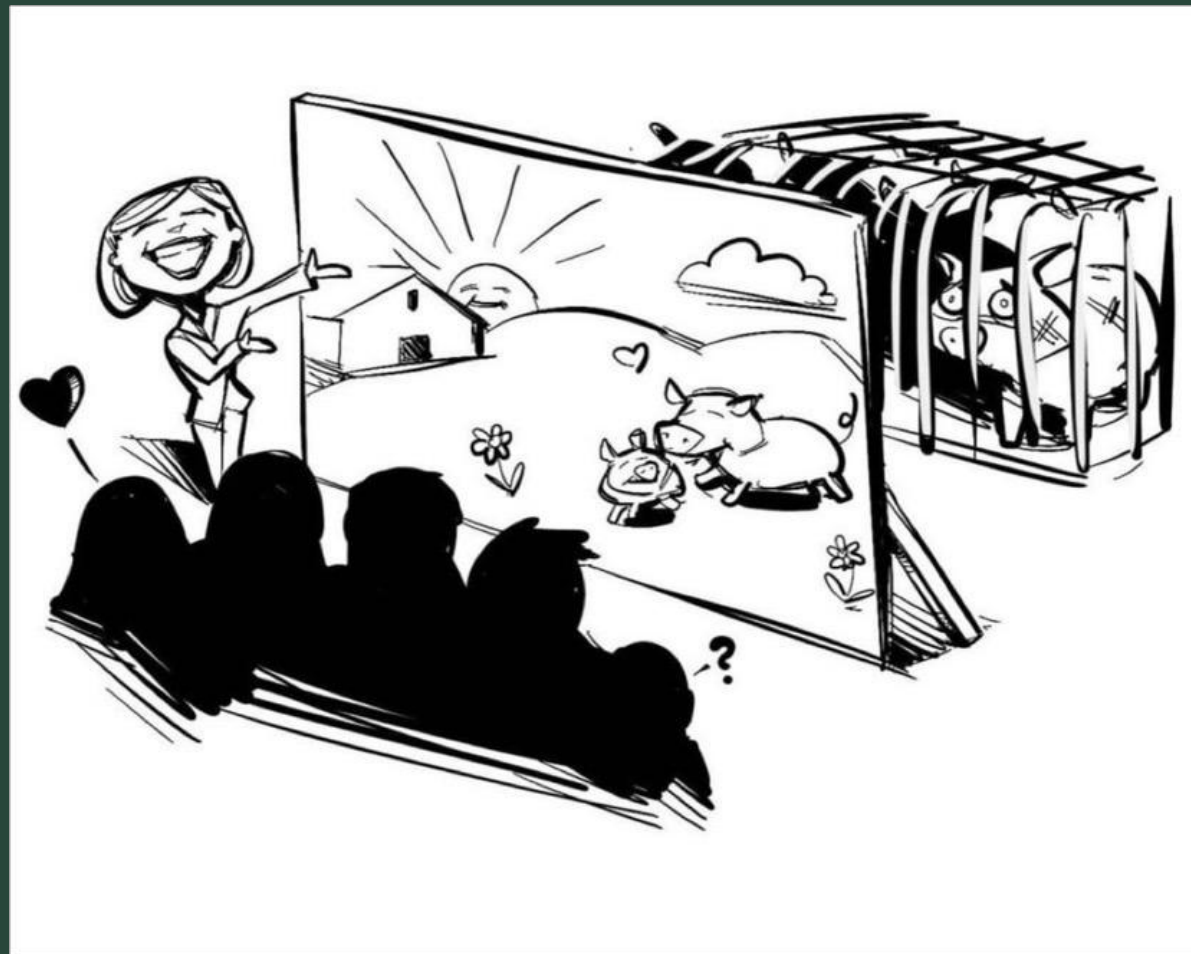

Invalshoek

- Media
- Opiniërend
- Confronterend
 - Communicatie
 - Transparantie
- Gedragsvormend

Invalshoek

En op social media

Invalshoek

ONDERZOEK VEEHOUDERIJ EN GEZONDHEID OMWONENDEN 2018-2024

Mensen die in de buurt van geitenhouderijen wonen hebben vaker een longontsteking. **Waarom komt dat?**

Door de hieronder genoemde vragen te beantwoorden, willen we hier meer duidelijkheid over krijgen.

Welke ziekteverwekkers veroorzaken longontsteking bij **patiënten?**

Welke mogelijke ziekteverwekkers komen voor bij **geitenhouders?**

Welke mogelijke ziekteverwekkers komen voor bij **omwonenden** zonder longontsteking?

Welke mogelijke ziekteverwekkers vinden we **waar** en **wanneer** op **bedrijven?**

Zijn er **bedrijfskenmerken** die een **risicofactor** vormen?

Metingen in de **buitenlucht**

op leefniveau. Welke ziekteverwekkers die longontsteking kunnen veroorzaken, meten we in de omgeving van geitenhouderijen?

Een voorbeeld

Environment International 161 (2022) 107140

Contents lists available at ScienceDirect

Environment International

journal homepage: www.elsevier.com/locate/envint

Full length article

Residential proximity to livestock animals and mortality from respiratory diseases in The Netherlands: A prospective census-based cohort study

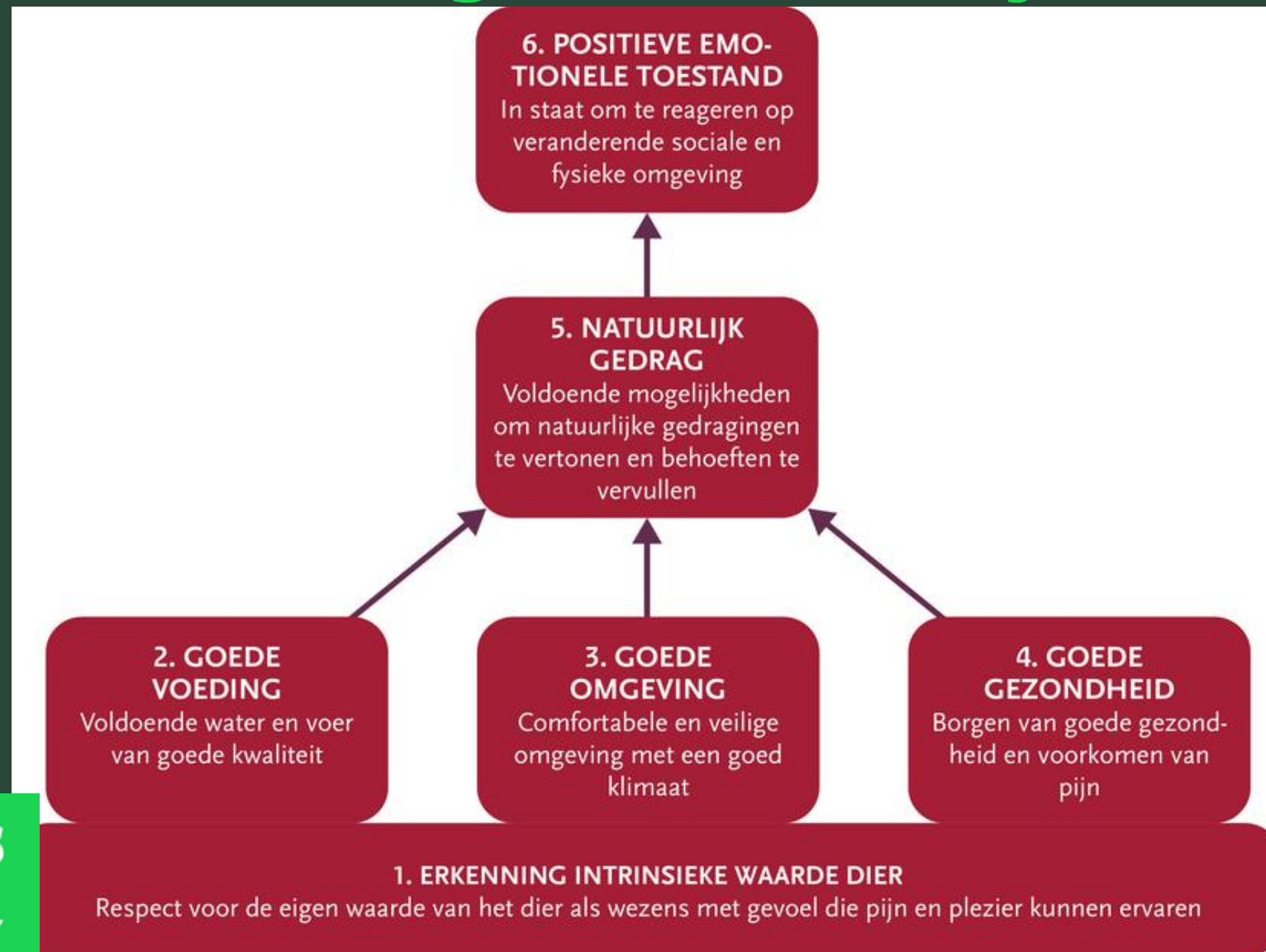
Mariana Simões^{a,*}, Nicole Janssen^b, Dick J.J. Heederik^a, Lidwien A.M. Smit^a, Roel Vermeulen^{a,c}, Anke Huss^a

Results: We found evidence that living up to 2000 m of pig farms was associated with respiratory mortality, namely from chronic lower respiratory diseases, with Hazard Ratios ranging from 1.06 (1.02, 1.10) in people living close to low numbers (<median number of animals) of pigs in 1000 m and 1.18 (1.13, 1.24) in those living near high numbers (\geq median) of pigs in 2000 m. We also found indications of higher pneumonia mortality in people living near mink farms.

Conclusion: Our results are in line with previous findings of adverse respiratory effects in people living near livestock farms. Little is known about the physical, chemical, and biological exposures leading to respiratory morbidity and mortality warranting further explorations of air contaminants in the vicinity of livestock farms.

Dierwaardige veehouderij

[amendement op artikel 2.1 van de Wet dieren](#)

Fase 1: september 2022 t/m februari 2023
Omslag naar diergericht ontworpen houderijsystemen (stallen, transport, slachthuis)

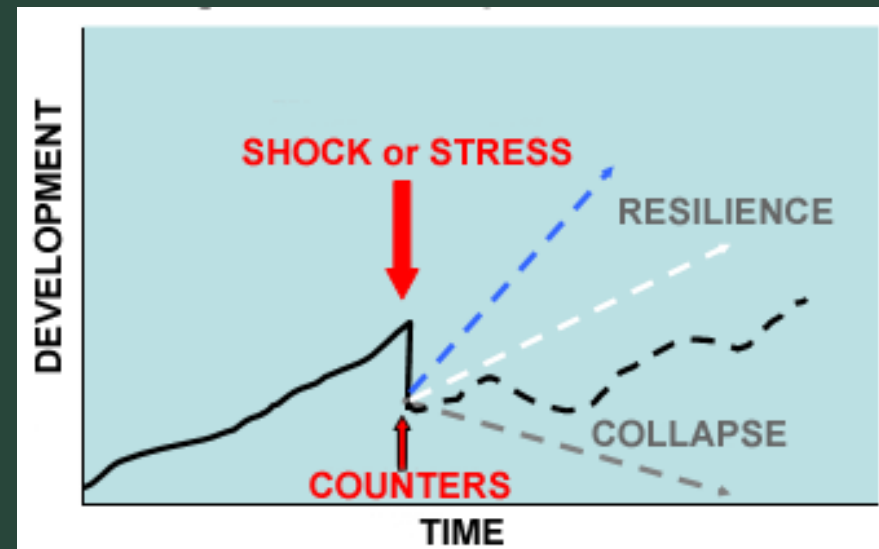
Fase 2: maart t/m juni 2023
Terugdringen van ziektes en aandoeningen. Houden van dierrassen zonder kenmerken die schadelijk zijn voor hun gezondheid of welzijn

Gezondheid (humaan)

1. Gezondheid is het ontbreken van ziekten (<1948)
2. Gezondheid is een toestand van volledig fysiek, geestelijk en sociaal welbevinden en niet louter het ontbreken van ziekten of gebreken (WHO, 1948)

Ooit gezond? En, rol van chronische ziekten?

Resilience concept (veerkracht)

Gezondheid dieren vs. dierlijk productiesysteem

de Volkskrant

[Nieuws & Achtergrond](#) [Podcasts](#) [Columns & Opinie](#) [Beter Leven](#) [Wetenschap](#) [Cultuur & Media](#)

De veehouderij in Nederland is ziek of heeft op zijn minst een groot moreel probleem

Gezonde veehouderij; wat is dat?

- NPK kringlopen
- CO₂ footprint
- Landgebruik
- Water
- Emissies
- Biodiversiteit

- Antibioticaresistentie
- Zoönosen
- Luchtkwaliteit
- Residuen

- Natuurlijk gedrag
- Dierziekten
- Ingrepen
- Transparantie
- Perceptie

SAMENWERKING

ONDERZOEK

HEALTHY FARMING

IMPACT

RESULTAAT

TOPSTUDENTEN

En onze studenten?

Wat is hun referentiekader?

EAT-LESS-MEAT-DAY
4 oktober

vega
25% korting

EET-MINDER-DIEREN-DAG

Vaker vegetarisch eten is niet alleen goed voor jou, maar ook voor het milieu. Daarom bieden wij je vandaag **25% korting** aan op een hele hoop **vegetarische alternatieven**, namelijk;

- o Versbelegde broodjes
- o Frituur- en ovensnacks
- o Maaltijden

Eating vegetarian food more often is not only good for yourself, but also for the environment. That is why today we offer a **25% discount** on a variety of **vegetarian alternatives**, being;

- o Freshly made sandwiches
- o Hot snacks
- o Meals

En, hoe kunnen we – vanuit het onderwijs – bijdragen aan de ontwikkeling van een eigen visie, en kennismaking met meerdere invalshoeken?

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en PAS-meldingen

Op 29 mei 2019 oordeelde de Raad van State (RvS) dat het PAS in strijd was met de Europese Habitatrictlijn. De Europese Unie maakte de habitatrictlijn om de biologische biodiversiteit in Europa te beschermen. De RvS oordeelde dat het voor projecten die stikstofneerslag veroorzaken, verplicht is om een vergunning aan te vragen. Deze verplichting is vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Hierdoor is het voor projecten waarvoor onder het PAS

Hoogste rechter zet streep door vergunningen emissiearme stallen

van deze projecten

Ammoniakuitstoot

Opnieuw fout in RIVM-lijst van piekbelasters

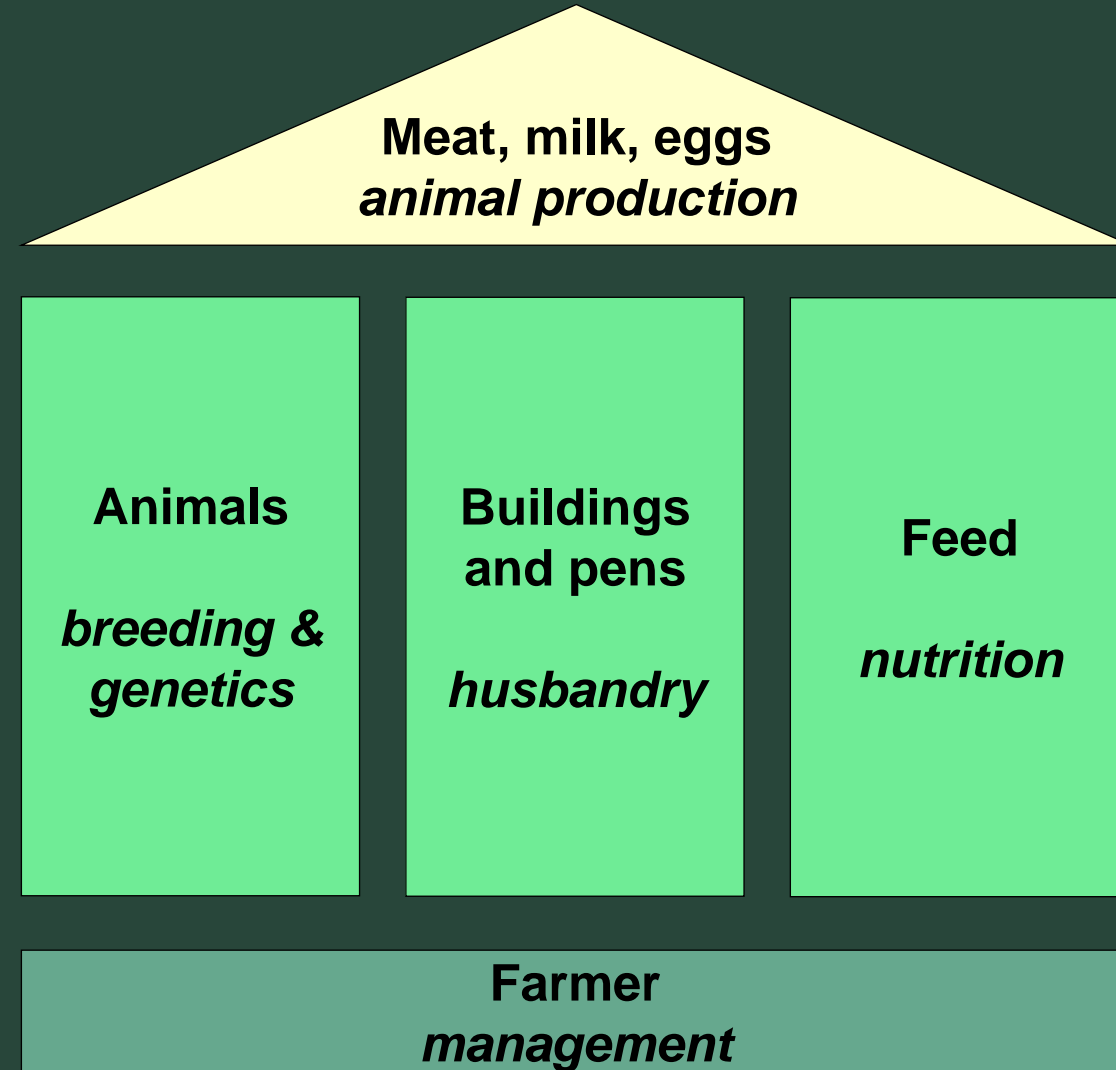

En docenten?

Zoötechnische kennis en disciplinair

Hoe geven we ruimte aan het maatschappelijke debat (en bijbehorende onzekerheden) in het onderwijs?

- Kennis
- Vaardigheden
- Leerdoelen
- Persoonlijke motivatie

Gespreksronde 2

1. Op welke manier praten we met studenten over gezondheid 'in een bredere context?
 - Gezondheid van dier, mens en omgeving op systeemniveau
2. Veel onzekerheid op systeemniveau (en aanpalend beleid).
 - a. Wat is de rol van mbo/hbo om hierover gesprek aan te gaan met studenten?
 - b. Hoe kunnen we dat het beste doen?
3. Ideeën (best practices & lessons learned) uitwisselen

Healthy farming

Miss Piggy:
Beauty is in the eye
of the beholder.
And it may be
necessary from
time to time to
give a stupid
or misinformed,
beholder
a black eye.
www.stylehasnosize.com

Dank voor jullie aandacht!